

علاقه مندان و دوستداران هنر سینما گاه با اصطلاحاتی در این صنعت برخورد می کند که ممکن است معنی ، مفهوم و یا کاربرد آن را ندانند. در اینجا پرکاربردترین این اصطلاحات را جمع آوری کنم و به صورت خیلی مختصر توضیح بدم. امیدوارم مورد استفاده هنرمندان گرامی قرار بگیره .

۱- اتالوناژ: به اصلاح رنگ و نور فیلم ، در مرحله ی پایانی تدوین می گویند که در آن نور و رنگ تصاویر به گونه ای همسان اصلاح میشوند.

۲- آرک : نوری قوی و سفید رنگ با درجه حرارت ۵۶۰۰ کلوین همانند نور روز....

۳- اسکوپ: فیلم پرده عریض سینمایی است که هنگام نشان دادن در تلویزیون سیاهی در بالا و پایین تصویر دیده می شود.

۴- آنونس : فیلم کوتاهی که برای تبلیغ و معرفی یک فیلم تهیه می شود.

۵- انیمیشن: به نقاشی متحرک گفته می شود. یابه اصطلاح، فیلمهای کارتونی نیز می گویند

۶- آپریس: آپریس یا دیافراگم، قطعه ای تعبیه شده در دوربین فیلمبرداری و عکاسی است که ساختمانی چون عنبیه چشم دارد و میزان نوردهی به نگاتیو را کنترل می کند.

۷- ایستمن کالر: نوعی نسخه ی منفی فیلم رنگی است که پس از تکنی کالر و برای رفع نقایص آن ابداع شد. در تکنیک تکنی کالر به علت استفاده از سه نوار فیلم، دوربینی سنگین تر و بزرگتر از دوربینهای عادی لازم بود اما فیلم رنگی ایستمن کالر در دوربینهای عادی قابل استفاده بود. همچنین سهولت کار و ارزانی و امکان چاپ در تمامی لابراتورهای چاپ رنگی از دیگر مزایای ایستمن کالر است.

۸- اینسرت : تصویر کوتاهی که رابط دو تصویر دیگر است.

۹ بازگشت به گذشته (فلش بک): نمایش صحنه های اتفاق افتاده در گذشته که در حال حاضر نشان داده می شود.

۱۰ برداشت: به فیلمبرداری از یک صحنه ، برداشت می گویند. برداشت ممکن است بارها تکرار شود . برداشت می تواند نمایی چند ثانیه ای یا چند دقیقه ای باشد.

۱۱ برداشت طولانی: نمای طولانی یا سکansı که بدون قطع در یک برداشت گرفته شود.

۱۲ برداشت مجدد: فیلمبرداری مجدد از صحنه ای که مورد قبول کارگردان واقع نشده است. ممکن است به خاطر ایراد در بازی، گفتگو، نور، صدا و ورود غیر منتظره ی افراد به کادر و یا هر ایراد غیر قابل پیش بینی دیگر ، برداشت مجدد صورت می گیرد.

۱۳ - برش (قطع یا کات): قطع صحنه یا نما، اصطلاحی است تدوینی (مونتاژی) که با برش راشها در نهایت فیلم توسط مونتازگر بر اساس دکوپاژ آماده می شود.

۱۴- بک گراند : صداها ، اجسام و مناظری را که در عمق تصویر دیده یا شنیده می شوند بک گراند می گویند.

۱۵ - بوم : بوم میله ی قابل انعطافی است که میکروفون را بر سر آن نصب می کنند و برای صدابرداری به کار می رود. کاربرد آن نزدیک ساختن میکروفون به بازیگران در حال گفتگو یا منابع صدایی مختلف است.

۱۶ - پال : نوعی سیستم رنگی ضبط و پخش ویدیویی که اکنون در ایران استفاده می شود.

۱۷ - پانا ویژن: نوعی روش فیلمبرداری برای نمایش بر روی پرده ی عریض است که بر روی فیلم نگاتیو ۷۰ میلیمتری انجام می شود. سپس این نگاتیو یا روی فیلم پوزتیو ۷۰ میلیمتری نمایش داده می شود یا از طریق عدسی آنا مورفیک روی فیلم ۳۵ میلیمتری چاپ می گردد. در نهایت فیلم ۳۵ میلیمتری به وسیله ی عدسی

دیگری منبسط و روی پرده ی نمایش تابانده می شود.

۱۸- پرده: دیوار سفید یا هر آویز دیگری را که فیلم بر روی آن به نمایش در می آید می گویند. پرده های امروزی، حساس و مشبکند و نورهای اضافی و اذیت کننده را از خود عبور میدهند و تصویر را شفافتر از گذشته به معرض نمایش می گذارند.

۱۹ - پرده عریض: پرده عریض به ابعاد تصویری گفته می شود که در مقایسه با استاندارد تصویر ۳۵ میلیمتری که ۱/۳۳ به ۱ باشد (اگر طول تصویر ۱/۳۳ متر باشد عرض آن ۱ متر خواهد بود) دارای استاندارد آمریکایی ۱/۸۵ به ۱ است.

۲۰ - پس زمینه (بک گروند) : هر چیزی که در انتهای صحنه و بعد از موضوع اصلی واقع شده باشد.

۲۱ - پلاتو : صحبت های مجری برنامه تلویزیونی که در ابتدا، وسط و انتهای برنامه اجرا می گردد.

۲۲ - پلان (نما): از لحظه ی روشن شدن دوربین فیلمبرداری تا لحظه ای که کارگردان کات می دهد، یک پلان شکل می گیرد. پلان گاهی در برداشتی بسیار بلند انجام می گیرد که به آن پلان سکانس گفته می شود. هر صحنه از یک یا چند پلان تشکیل شده است.

۲۳ - پن: حرکت دوربین بر محور ثابت به سمت راست و چپ ، مانند آدمی که ثابت ایستاده و با گردش سر حول محور گردن، به سمت راست یا چپ نگاه می کند. این نگاه ممکن است نرم و آرام یا تند و سریع باشد.

۲۴ - پن شلاقی: چرخش سریع دوربین از نقطه ای به نقطه ی دیگر که در اثر آن تصویر ناواضحی از صحنه یا صحنه ها به چشم تماشاگر می آید. این تمهید معمولاً برای نقطه گذاری در فیلمهای خاصی به کار میرود.

۲۵ - پوزیتیو: نسخه مثبت از فیلم ، که در لابراتوار از روی نگاتیو (منفی) تهیه می شود و تصویر واقعی سوژه است.

۲۶ - تایتل : هر نوشته ای که روی تصویر می آید.

۲۷ - تیتراژ : قسمت ابتدا و انتهای برنامه که به معرفی برنامه و عوامل ساخت می پردازد.

۲۸ - تدوین (مونتاژ): تدوین مرحله ی بعد از اتمام فیلمبرداری است که نماها بر اساس خط داستانی فیلمنامه کنار هم چیده می شوند. در این مرحله است که نماها و صداهای مختلف خط روشن و روانی پیدا می کنند.

در تدوین ، فیلم ضرباهنگ و ریتم مورد نظر را پیدامی کند و اندازه ی زمانی نما و نقطه ی قطع هر نما مشخص می شود، به گونه ای که انتقال از صحنه ای به صحنه ای دیگر نرم و بدون پرش و توی ذوق زدن انجام پذیرد.

۲۹- تدوینگر: تدوینگر، هنرمندی است که کار تدوین فیلم را ماهرانه سامان می دهد. وی مسئولیت ترکیب نماها و انطباق نوارهای صدا با نماها را به عهده دارد. دستاورد کار تدوینگر پیدا کردن ریتم و ضرباهنگ و همسان شدن همه ی اجزاء فیلم است. در واقع - اندازه نماها و سکانسها و چگونگی استفاده از تمهیدات ویژه ی سینمایی در این مرحله انجام میگردد.

۳۰- تراولینگ : حرکت دوربین به جلو یا عقب صحنه بر روی ریل را تراولینگ می گویند.

۳۱- تکنی کالر: تکنی کالر نخستین شیوه ی موفقیت آمیز فیلمبرداری رنگی است که در سال ۱۹۱۵ ابداع و در سال ۱۹۳۲ تکمیل شد.

۳۲ - تروکاژ (حقه های سینمایی): به طور کل به جلوه های ویژه اطلاق می گردد مانند انفجار ، افکتهای کامپیوتری و...

۳۳ - تیلت : حرکت دوربین به صورت عمودی (بالا و پایین) بر محور ثابت مانند پایین و بالا بردن سر انسان . به حرکت رو به بالا تیلت آپ و به حرکت رو به پایین تیلت دون گفته می شود

- ۳۴ - جامپ کات (پرش تصویری): کات نادرست یا پرش در تصویر.
- ۳۵ - جلوه های اپتیکی: کلیه افه های تصویری (فیداین و فیداوت ، دیزالو، وایپ) وهر تکنیکی که از چاپ نوری استفاده می کند.
- ۳۶ - جلوه های صوتی: سرو صداهای متفرقه مانند صدای پا، باز وبسته شدن در و... که علاوه بر صدای همزمان (موسیقی وگفتار) به باند صدای فیلم اضافه می شود.
- ۳۷ - جلوه های ویژه: عبارت است از ترفندها وروشهایی که به وسیله ی آنها می توان صحنه ای را که اتفاق نیفتاده است وگاه اساسا رخ دادنی نیست، به گونه ای نشان داد که گویی اتفاق افتاده است. جلوه های ویژه معمولا در صحنه هایی شامل آتش سوزی، انفجار، زلزله ، سفر به سرزمین رویاها و ... به کار می رود.
- ۳۸ - چند دوربین: استفاده ازچند دوربین برای فیلمبرداری صحنه های گران که امکان تکرار آن وجود ندارد.مانند:تصادف ،انفجارو...
- ۳۹- حرکت (اکشن): ۱- فرمانی است که کارگردان سرصحنه ی فیلمبرداری برای شروع کار به بازیگران میدهد. این فرمان معمولا بعد از آمادگی نور، صدا ودوربین صادر می شود وکارگردان به ترتیب می گوید«نور، صدا ، دوربین» واگر ایرادی درعملکرد شروع این مرحله پیش نیاید، دستور« حرکت » می دهد. ۲- اکشن به رویداد مقابل دوربین نیز گفته می شود.۳- در اصطلاح به فیلمهای پرزد وخورد با حرکات فراوان دوربین وریتم پرهیجان وسریع تدوین نیز گفته می شود.
- ۴۰- حرکت آرام (اسلو موشن) : حرکت کندتر ازمعمول اشیاء و آدمها بر پرده سینما یا صفحه ی تلویزیون . برای دستیابی به این نوع حرکت ، فیلم با دور تند ۴۸ کادر درثانیه فیلمبرداری می شود. اسلو موشن به حرکت آدمها حالتی شکوهمند وبا وقار می دهد وبرجزئیات تاکید دارد. در تصویربرداری دیجیتال این عمل درحین تدوین انجام می گیرد.
- ۴۱ - حرکت سریع (فست موشن): به حرکت سریع تر ازمعمول اشیاء وآدمها برپرده یا صفحه ی تلویزیون گفته می شود. به عنوان مثال فیلمهای صامت چارلی چاپلین را می توان نام برد (۱۸ فریم در ثانیه) . برای دست یافتن به چنین حرکتی، فیلم باسرعت کمتر از ۲۴ کادر درثانیه فیلمبرداری می شود. در تصویربرداری دیجیتال این عمل درحین تدوین انجام می گیرد.
- ۴۲ - خارجی: خارجی ، نمایی است که درفضای باز فیلمبرداری می شود ویکی ازکلمات راهنمایی است که بالای هرصحنه از « فیلمنامه» نوشته می شود، مانند: خارجی. خیابان . شب.
- ۴۳- داخلی: نمایی است که درمکان سرپوشیده فیلمبرداری می شود ویکی ازکلمات راهنمایی است که بالای هرصحنه از « فیلمنامه» نوشته می شود ، مانند: داخلی، آپارتمان ، روز.
- ۴۴- دالی: دالی ارابه ای است با چهار چرخ که فیلمبردار روی آن سوار می شود وبسته به دکوپاژ از موضوع دور یا نزدیک می شود وهمراه با موضوع یا درتعقیب موضوع حرکت میکند. دالی بر روی ریل یا روی چرخهای لاستیکی بادی اش حرکت می کندوصحنه های حرکتی به نرمی برداشت می شود.
- ۴۵ - دالی این: حرکت به جلو ونزدیک شدن به سوژه برروی دالی.
- ۴۶ - دالی بک: حرکت به عقب ودورشدن از سوژه برروی دالی.
- ۴۷ - دکوپاژ: تقطیع فنی فیلمنامه که درآن صحنه ها به نماهای مشخصی تقسیم ودراصطلاح خرد می شود. دراین مرحله، اندازه ی نماها، زاویه ی دوربین وحرکت دوربین توسط کارگردان معین می شود.

- ۴۸ - دکور صحنه: فضایی که به تقلید از یک مکان واقعی استودیو برای فیلمبرداری آماده میشود.
- ۴۹ - دوبله: دوبله به برگردان زبان اصلی و گفتاری فیلمها به زبان کشور نمایش دهنده فیلم (در ایران، فارسی) گفته می شود.
- ۵۰ - دوربین روی دست: در این روش، دوربین یا به بدن فیلمبردار وصل می شود و برای فیلمبرداری فضاهای شبه مستند و خبری و تاثیر گذار به کار می رود. مانند فیلم های مستند جنگی شهید آوینی (روایت فتح).
- ۵۱ - دیافراگم: دریچه ای به شکل عنبیه ی چشم در دوربین فیلمبرداری یا عکاسی است که بین نوار خام و عدسی قرار می گیرد و میزان نوردهی به نوار فیلم را کنترل می کند.
- ۵۲ - دیپ فوکوس: در عمق میدان وضوح یا ژرف نمایی، پیش زمینه و پس زمینه ی تصویر وضوح کامل دارد و قابل دیدن است. و بالنز واید فیلمبرداری می شود.
- ۵۳ - دیزالو: ساده ترین و پرکاربردترین افه تصویری است برای چسباندن دو تصویر پشت سرهم که باعث می شود تصویر اول توی تصویر دوم محو بشود.
- ۵۴ - دیسک: ازدوده ی پیش با رشد دستاوردهای دیجیتالی در صنعت سینما، واژه ی دیسک که در فارسی به « لوح فشرده» ترجمه شده است، در سینما نیز رواج یافت
- ۵۵ - دفیوزر: ورقه ای از جنس پارچه ی ریز بافت که جلوی منبع نور صحنه قرار می گیرد تا نور صحنه پخش شود و سایه روشنها به اصطلاح نرم گردد.
- ۵۶ - راش: تصاویر فیلم برداری شده (شاتها) بدون تغییر و بدون کم و زیاد. نسخه ی چاپ شده ی نگاتیو های فیلمبرداری شده همراه با صدا را نیز راش میگویند که معمولا برای بازبینی نماهای برداشت شده ی روزانه جهت بررسی کیفیت آنها از نظر بازی و تصویر مورد استفاده قرار می گیرد.
- ۵۷ - راف کات: عبارت است از بریدن و چسباندن نماهای پی در پی بر اساس خط داستانی فیلمنامه بدون تطبیق شروع و پایان نماها با نماهای قبلی و بعدی و نیز بدون اضافه کردن باند صدا و موسیقی و حذف تصاویر راشهای، خراب و بلا استفاده است. در واقع مونتاژ اولیه است که تصاویر مورد استفاده را از راشها انتخاب می کنند و پشت سرهم می چسبانند.
- ۵۸ رج زدن: علامت گذاری صحنه های خاص با توجه به پرهزینه بودن وسایل مختلف به کاررفته در ساخت فیلم، از تجهیزات فیلمبرداری گرفته تا وسایل صحنه و به ویژه اجاره بهای مکانها، دستیار کارگردان مجموعه نماهای مثلا مربوط به یک هتل یا خانه یا موقعیت دیگر را که در کل فیلمنامه پراکنده شده، بر اساس خط داستانی فیلمنامه کنار هم ردیف و آن را برای کارگردان مشخص می کند. همچنین چون برخی بازیگرها به دلایل حرفه ای و یا به هر دلیل دیگر می بایست زودتر پروژه را ترک کنند، تمام نماهای مربوط به آنها رج زده می شود. پس از رج زدن، بایک برنامه ریزی دقیق روزانه، فیلمبرداری به سرعت انجام می شود و هزینه ها کاهش می یابد.
- ۵۹ - رول: حرکت (موشن) به صورت افقی.
- ۶۰ - رفلکتور: سطح نقره ای رنگی که نور درموقع تابیدن به آن شدت می یابد. از این وسیله برای تاباندن نورخورشید به صحنه استفاده می شود.
- ۶۱ - روز به جای شب: با استفاده از فیلترهای خاص می توان در روز فیلمبرداری و آن را به جای نمای شب

استفاده کرد. این فیلترها حجم نور روز را کاهش می دهند.

۶۲- زاویه (انگل): دوربین نسبت به سوژه سه زاویه می تواند داشته باشد: اگر از بالا به پایین فیلمبرداری شود به آن زاویه ی سرپایین (های انگل) و اگر پایین به بالا فیلمبرداری شود به آن زاویه ی سربالا (لوانگل) گفته می شود. معیار زاویه سربالا یا سرپایین، دید مستقیم چشم است. فیلمبرداری به موازات افق چشم را « آی لول» می گویند.

۶۳- زاویه ی دید (پوینت آف ویو): به نمایی گفته می شود که بیانگر گفتگو بین دونفر است و ابتدا یکی و بعد دیگری را در زاویه ی عکس زاویه ی قبلی به طور متناوب و یک در میان می بینیم.

۶۴- زیبایی شناسی: زیبایی شناسی در حقیقت بررسی علمی و نظام مند مفهوم زیبایی است. گرچه زیبایی را نمی توان امری فردی و سلیقه ای دانست اما عموم مردم معمولاً در مورد زیبایی یا نازیبایی یک اثر ادبی یا فیلم به اتفاق نظر می رسند. کشف علل و عناصر دخیل در زیبایی ماندن یک اثر یا فیلم در حوزه ی دانش گسترده ی زیبایی شناسی نهفته است.

۶۵- زیرنویس: عبارت است از ترجمه متن گفتگوها یا روایت فیلم و ثبت آن در حاشیه ی پایین فیلم به زبان کشور نمایش دهنده ی فیلم. معمولاً در نسخه های یا نسخه هایی که پخش جهانی دارند این کار انجام می شود.

۶۶- ژانر: ژانر یا گونه به گروه فیلمهایی گفته می شود که دارای مشخصه های یکسانی هستند. تاکنون حداقل بیست ژانر و چندین زیرژانر توسط منتقدان سینمایی شمارش شده است که از جمله می توان به ژانر کمدی، ژانر وسترن و ژانر علمی - تخیلی اشاره کرد.

۶۷- ساب تایتل (زیرنویس): نوشته ای که فقط پایین تصویر نشان داده می شود.

۶۸- سوپر ایمپوز: دو یا چند تا تصویر که به صورت محو، روی هم نشان داده می شود.

۶۹- سبک: شیوه ی استفاده از تکنیک های سینمایی مشخص که معمولاً برای فیلمسازان بزرگ منحصر به فرد است و می تواند فیلم یا گروهی از فیلمهای هم شکل را پدید آورد.

۷۰- سینک کردن: منطبق کردن تصاویر و صداهای مربوطه است که در مرحله ی صداگذاری انجام می شود.

۷۱- سینما توگراف: دستگاه فیلمبرداری و نمایش فیلم که توسط برادران لومیر اختراع و در سال ۱۸۹۵ به ثبت رسید.

۷۲- سینما سکوپ: نوعی فیلمبرداری برای نمایش روی پرده ی عریض که در آن از عدسی آنامورفیک استفاده می کنند. نسبت عرض و طول پرده ی نمایش سینما سکوپ، یک به دو ونیم است.

۷۳- سینه راما: سینه راما یکی از پروسه های فیلمسازی پرده عریض است. در آغاز سه دوربین و سه پروژکتور به کار می رفت تا تصویری زیبا و باور پذیر از موضوع مورد نظر ارائه شود. یک دوربین در وسط و دو دوربین نیز در دست راست و دست چپ قرار می گرفت. تصاویر ضبط شده به گونه ای تلفیق می شوند که تصور سه بعدی بودن را ایجاد میکنند.

۷۴- سکانس (فصل): هر فیلم از چند بخش (فصل) تشکیل شده که هر بخش یک قسمت از موضوع را بیان می کند.

۷۵- سکام: نوعی از سیستم رنگی ضبط و پخش تصاویر ویدیویی که چند سال قبل در ایران استفاده می شد.

۷۶- شات (برداشت): از لحظه ای که دگمه ضبط دوربین شروع می شود تا وقتی که قطع می شود را یک شات

- می گویند. هر نما (پلان) ممکن است چند بار برداشت شود. شات واژه ای آمریکایی وپلان فرانسوی و نما ایرانی است. شات کوچکترین واحد ساختمان فیلم است.
- ۷۷- شات لیست (فهرست برداشت ها): درواقع گزارش کار فیلم برداری است که به ترتیب شاتهای برداشت شده را در آن می نویسند. ودر آن توضیح میدهند که کدام لحظه از نوار فیلم برداری شده، شامل چه تصویری است.
- ۷۸- شخصیت اصلی : بازیگر یا شخصیت اصلی درفیلم به فردی گفته می شود که مجموعه رویدادها حول محور او اتفاق می افتد.
- ۷۹ - شخصیت منفی: شخصیتی است ضد قهرمان. این نوع طبقه بندی کردن بازیگران یک فیلم بیشتر درفیلمهای کلاسیک رواج داشته است اما درفیلمهای مدرن به همه ی شخصیتها نسبی نگریسته می شود و تلاش می شود به جای انسان آرمانی ، انسان عادی وعرفی تصویرشود.
- ۸۰ - صحنه : یک یا چند نما که دریک مکان واحد اتفاق می افتد. صحنه را می توان معادل پاراگراف در یک نوشتار دانست. ۸۱ صحنه آرا(طراحی صحنه): به هنرمندی گفته می شود که با توجه به فضا و حال و هوا وزمان و مکان رویدادهای فیلم تلاش می کند فضا را مطابق آن چه مورد نظر کارگردان است طراحی کند.
- ۸۲ - صحنه یاب: صحنه یاب یا ویزور، دریچه ای است که فیلمبردار از طریق آن صحنه را میبیند. صحنه یاب جدا ازدوربین نیز وجود دارد که به کارگردان این امکان را می دهد که شخصا صحنه را زیر نظر بگیرد، زاویه ی مناسب را برای دوربین پیدا کند ویا کار بازیگران را با آن پیگیری کند.
- ۸۳ - صداگذاری پس از فیلمبرداری: افزودن صدا به تصاویر بعد ازفیلمبرداری و تدوین است که شامل دوبله گفت وگوها، موسیقی و جلوه های صوتی است.
- ۸۴ - صدای اپتیک: سیگنالی است که درحاشیه ی نوارفیلم به صورت یک رشته خطوط نوری وزیگزاگ شکل ثبت شده و هنگام نمایش توسط یک چشم الکتریکی به صدا تبدیل میشود.
- ۸۵ - صدای استریو فونیک: صدایی که به لحاظ بعد، عمق و جهت به صدای طبیعی نزدیک است و می تواند میزان مشارکت تماشاگر درفیلم را بالا ببرد.
- ۸۶- صدای دالبی دیجیتال : شکل تکامل یافته صدای استریو فونیک است که در این حالت، صدا درشش باند ضبط وپخش می شود.
- ۸۷ - صدای سرصحنه: صدابرداری سرصحنه ی همزمان با فیلمبرداری است. این شیوه مشکلات خاص خودش را دارد اما بسیار طبیعی تر از شیوه ی دوبله است که صدابرداری پس ازفیلمبرداری ودر استودیو انجام می گیرد.
- ۸۸ - صدای واقعی : صدایی که منبع تولید آن درتصویر دیده می شود، مانند صحبت آدمهایی که می بینیم.
- ۸۹ - صدای همزمان: صدایی که با کنشهای درون تصویر همزمان باشد، مانند گفتگو ولب زدن بازیگران
- ۹۰ - طراح چهره آرای (گریمر): هنرمندی که با توجه به ویژگیهای شخصیتی کاراکترهای موجود در فیلمنامه ، طرح آرایشی وگرمیم بازیگران را می ریزد.
- ۹۱ - طراح دکور: کسی که براساس داستان و طبق ذهنیت کارگردان، دکورهای فیلم وفضاها ومکانهای وقوع داستان فیلم را طراحی می کند و تحت نظارت او این امکان ساخته میشود.
- ۹۲ - طراح صدا: اخیرا با توجه به حجم صداهای مورد نیاز برخی فیلمها درایران و از دیر بازدر سینمای جهان ، هنرمندی که درکار مهندسی صدا تخصص دارد با توجه به حجم ونوع صداهای مورد نیاز فیلم وکارگردان ،

طراحی صدا را برای صدابرداران انجام می دهد.

۹۳ - عدسی (لنز): وسیله اپتیکی است که بازتاب پرتوهای نور اشیای جلوی دوربین را در نقطه ای خارج از مرکز عدسی که به آن کانون عدسی می گویند جمع کرده تصویر شیئی را تشکیل می دهد. لنز موجب وضوح تصویر می باشد.

۹۴ - عدسی آنا مورفیک: عدسی ویژه ایی است که هنگام فیلمبرداری جلوی دوربین قرار میدهند تا میدان دید وسیع تری (تقریباً دوبرابر حد معمولی) فیلمبرداری شود.

۹۵ - عدسی زاویه بسته (تله): نوعی عدسی که به فیلمبردار امکان می دهد از موضوع در فاصله ای نسبتاً دور، نماهای درشت بگیرد. فاصله ی کانونی این نوع عدسی زیادوزاویه عدسی بسته است. به این ترتیب ، بخشی از تصویر در وضوح کامل است.

۹۶ - عدسی زاویه باز (واید): نوعی عدسی است که از فاصله ی کم می تواند حوزه های وسیع تر از معمول را در تصویر نشان دهد. زاویه ی این عدسی باز و فاصله ی کانونی آن کوتاه است؛ در نتیجه تصویر حاصل برخلاف عدسی تله فوتو کاملاً وضوح دارد.

۹۷ - عدسی زوم : این عدسی به فیلمبرداری امکان می دهد از یک نمای باز به یک نمای بسته و برعکس برود، بدون اینکه به تغییر محل دوربین نیاز داشته باشد. البته پرسپکتیو در زمان زوم کردن تغییر می کند و بعضی از فیلمسازان جهت نزدیک شدن به سوژه دالی را ترجیح می دهند.

۹۸ - عدسی ماکرو: این عدسی زاویه دید نرمال دارد و فاصله کانونی آن مشابه لنز نرمال است با این تفاوت که بوسیله این لنز می توان از موجودات و اشیای ریز تصویر برداری کرد و دوربین کاملاً به سوژه نزدیک می شود.

۹۹ - عدسی چشم ماهی: فاصله کانونی این عدسی بسیار کوتاه است و زاویه دید بسیار زیادی دارد. دوربین های چشمی درب از این نوع هستند.

۱۰۰ - عدسی چشمی (منظره یاب): عدسی که فیلمبردار بوسیله آن از توی دوربین به صحنه نگاه می کند. فیلمبردار باید این عدسی را برای چشم خود تنظیم کند.

۱۰۱ - عناوین : اسامی دست اندر کاران فیلم که در آغاز و پایان فیلم به صورت نوشته می آید.

۱۰۲ - فانتزی: نوعی فیلم که رویدادهای آن گویی در عالم خیال می گذرد و تماشاگر در عین باور کردن فیلم، آن را از عالم واقع جدا می داند.

۱۰۳ - فانتسکوپ: این وسیله توسط « ژوزف پلاکو» بلژیکی در سال ۱۸۳۲ اختراع شد. این وسیله مجموعه ای متوالی از تصاویر ثابت و مجزا را که مربوط به انجام یک فعالیت خاص مانند پرش، اسب دوانی و..... بودند بر روی یک لوح (دیسک) شیاردار ثبت می کرد. هنگامی که این لوح در برابر آینه به چرخش در می آمد، در تصور تماشاگر یک تصویر متحرک را ایجاد می کرد.

۱۰۴ - فاین کات: مرحله ی تدوین نهایی که فیلم ، ریتم و آهنگ خود را می یابد.

۱۰۵ - فرم روایی : ارتباط اجزاء ساختمان فیلم از طریق یک رشته رویدادهای علت و معلولی که در زمان و مکان مشخص اتفاق می افتند.

۱۰۶ - فریم: به هر قاب یا کادرفیلم یک فریم می گویند.

۱۰۷ - فلاش بک : ارجاع به گذشته یا پس نگاه و یا بازگشت به گذشته را با قطع نمایش زمان حال روایی فیلم، فلاش بک می گویند.

- ۱۰۸- فلاش فوروارد: و فلاش فوروارد قطع زمان حال داستان فیلم وارجاع به آینده است.
- ۱۰۹- فوکوس: به وضوح تصویری در فیلمبرداری و نیز در نمایش گفته می‌شوند. به عبارت دیگر، تنظیم فاصله ی کانونی عدسی نسبت به موضوع در طول فیلمبرداری یک صحنه را فوکوس می‌گویند.
- ۱۱۰- فید اوت: آشکار شدن تدریجی تصویر در ابتدای نما.
- ۱۱۱- فید این: برعکس فید این. محو تدریجی تصویر که به آهستگی توی سیاهی می‌رود.
- ۱۱۲- فیلتر: ورقه ی نازکی است که رنگ نور را تغییر می‌دهد و یا بین رنگ نور و حساسیت فیلم رنگی هماهنگی ایجاد می‌کند.
- ۱۱۳- فیلمبردار: فردی است که با شناخت عمیق خود از نور، رنگ، لنز دوربین، ترکیب بندی تصویری و کارکرد متنوع دوربین، ذهنیت کارگردان را بر روی فیلم ثبت می‌کند.
- ۱۱۴- فیلم بلند داستانی: بنا بر توافق عمومی، فیلمهایی را گویند که زمان آنها بیش از ۷۵ دقیقه است؛ در برابر فیلم کوتاه که حداکثر ۴۰ دقیقه و فیلم نیمه بلند که حداکثر ۶۰ دقیقه دارد.
- ۱۱۵- فیلم چندداستانه: فیلمی که از چند داستان مستقل و در واقع چند فیلم کوتاه تشکیل شده است اما دارای یک عنصر ارتباطی مضمونی است. فیلم «دستفروش» به کارگردانی مخملباف از جمله فیلمهای چندداستانه یا اپیزودیک است.
- ۱۱۶- فیلمخانه: محل بایگانی یا آرشیو فیلمها که معمولاً نمایشهای ویژه ای را در برنامه ی خود دارد.
- ۱۱۷- فیلم خبری: قبل از اختراع تلویزیون، به فیلمهای کوتاهی گفته می‌شد که به مسائل روز می‌پرداختند و بیشتر «تاویل موضوعی» مفهوم فیلم خبری بودند. پس از اختراع تلویزیون، به فیلمی گفته میشود که مشخصه هایی چون دوربین روی دست، صدای سر صحنه و حرکت پرشتاب دوربین و سواره ها..... را دارد و از موقعیت خبری و اطلاع رسانی برخوردار است و معمولاً برای تلویزیون ساخته می‌شود.
- ۱۱۸- فیلم شناسی: شناخت و تحلیل سینما به مثابه پدیده ای اجتماعی و فرهنگی که دلالت‌های خاصی دارد.
- ۱۱۹- فیلم مستند: فیلمی که برداشت از موضوعی واقعی و جاری است.
- ۱۲۰- فیلمنامه: یا سناریو داستان فیلم به صورت بصری است که کارگردان از روی فیلمنامه دکوپاژ اثر را انجام می‌دهد.
- ۱۲۱- قطع: به عرض نوار که بر اساس میلی متر گفته می‌شود. به عنوان مثال فیلمهای ۳۵ میلی متری سینمایی
- ۱۲۲- کات: کات به معنی برش را در واژه ی برش شناختیم، کات همچنین دستوری است که از صحنه ی فیلمبرداری، کارگردان بعد از برداشت کامل از صحنه یا احياناً اگر برداشت مطلوب و منظور وی نباشد صادر می‌کند و به معنای توقف کامل فیلمبرداری است. به این معنی که دوربین، صدا و بازی متوقف می‌شود تا با هماهنگی دوباره در زمینه ی نور، صدا و دوربین و بادستور مجدد کارگردان با کلمه اکشن، دوباره برداشت و بازی آغاز شود.
- ۱۲۳- کادر (فریم): قاب تصویر را کادر یا فریم می‌گویند. در سینما در هر ثانیه ۲۴ فریم و در تلویزیون ۲۵ فریم نمایش داده می‌شود.
- ۱۲۴- کارگردان (دایرکتور): کارگردان عنصر خلاق و مدیر اصلی خلق فیلم است و مجموعه عوامل فیلم با هدایت وی وظایفشان را با هماهنگی انجام می‌دهند. مهمترین وظیفه ی کارگردان، انتخاب درست بازیگران، دکوپاژ صحیح و بازی گرفتن درست از بازیگران است.

- ۱۲۵- کپی کار: نسخه ی مثبت ونه چندان با کیفیت فیلم که با تدوین سردستی آن ، تدوینگر، صداگذار ، طراح جلوه های صوتی و تصویر وسایر نیروهای فیلم با آن کار می کنند وحکم یک علامت راهنما را دارد. همچنین کارگردان وت تهیه کننده ازکپی کار برای بازبینی روزانه ی فیلم هم استفاده می کنند.
- ۱۲۶- کلاکت : تخته ای است که اطلاعات تصویر مانند نام فیلم ،شماره سکانس ،شماره صحنه ، شماره پلان وشماره برداشت را روی آن مینویسند. و جلوی دوربین نگه می دارند. بعدا در مرحله ی تدوین از اطلاعات نوشته شده برتخته جهت مرتب کردن نماها برحسب سناریو ودرمرحله ی صداگذاری ازصدای تقه کلاکت جهت سیک کردن باند صدا با تصویر استفاده می شود.
- ۱۲۷- کالر بار: صفحه ای که ستون های رنگی دارد و برای تست رنگ مانیتور استفاده می کنند. وقتی که با صدای سوت همراه باشد Bar&Tone برای تست صدا هم به کار میرود.
- ۱۲۸- کلورین (درجه رنگ نور): میزان درجه حرارت رنگ نوررا گویند.
- ۱۲۹- کرین : نوعی جرتقیل که دوربین روی آن سوارشده وحرکات عمودی ومورب وپیچیده ای را انجام می دهد.
- ۱۳۰- کنتراست: به مفهوم برجسته نمودن ویا ایجاد اختلاف نوری بین اشیا ویا فضاهای فیلم برای تاثیر گذاری وبالابردن جلوه ی بصری فیلم است . کنتراست بالا از ویژگیهای فیلمهای اکسپرسیونیستی وفیلمهای سیاه یا نوآر به شمار می آید.
- ۱۳۱- کینه توگراف: اولین دوربین فیلمبرداری که درسال ۱۸۹۱ توسط ادیسون اختراع شد.
- ۱۳۲- گفتار یا نریشن : عبارت است از صدای روی فیلم که گوینده ومنبع آن دیده نمی شود.
- ۱۳۳- گفتگو : صحبتهای یک یا چندبازیگر باهم درصحنه را گویند.
- ۱۳۴- لوکشین: لوکشین به محل فیلمبرداری که خارج از استودیو باشد اطلاق میشود.
- ۱۳۵- مانیتور : تلویزیونی که تصویر خروجی رانشان می دهد.
- ۱۳۶- موشن : هر نوع حرکت فیلم یا عکس یا نوشته روی صفحه.
- ۱۳۷- مچ کات: عبارت است از اتصال صحنه ی بعدی با صحنه ی قبلی به طوری که باهم جور باشند.
- ۱۳۸- ملودرام: به هرفیلمی که دارای ابعاد عاطفی است اطلاق می گردد. البته ملودرام گاه دارای پیرنگهای سیاسی یا اجتماعی نیز می گردد.
- ۱۳۹- منشی صحنه:کسی است که جزئیات هرنما از قبیل شماره ی سکانس ونما ، لباس و آرایه ی بازیگران ، وضعیت اشیای صحنه ، جهت نگاه وحرکت بازیگران ، موقعیت آنها درصحنه وكلا نقشه ی دقیق هرصحنه با تمام اجزایش را یادداشت می کند تا درتداوم فیلمبرداری که معمولا بر اساس تداوم صحنه های سناریو صورت می گیرد، صحنه های مرتبط به هم به گونه ای درست برداشت شوند وهنگام تدوین مشکلات ارتباط صحنه ها ونماهای تداومی ایجاد نشود.
- ۱۴۰- موسیقی متن: موسیقی ویژه ای که برای فیلم با توجه به مشخصه های مضمونی وساختاری آن توسط آهنگساز نوشته می شود.
- ۱۴۱- مونولوگ: گفتگو باخود که نقطه ی مقابل دیالوگ یعنی گفتگو با یکدیگر است.
- ۱۴۲- موویلا: میزی که روی آن فیلم ۳۵ یا ۱۶ میلی متری برش وتدوین می شود. این میز دارای صفحه ی نمایشگری است که راشها را نشان می دهد تا متصدی تدوین بتواند براساس آن کارکند. در کارهای ویدیویی

وديجيتالی ، باکس تدوین نامیده میشود.

۱۴۳ - میزانشن: عبارت است از چیدن عناصر جلوی دوربین فیلمبرداری از قبیل بازیگران و حرکت دوربین.

۱۴۴ - میکس کردن : در دو حالت کاربرد دارد اول ترکیب چند تصویر باهم و یا انتخاب تصویر نهایی از سوی کارگردان تلویزیونی که از سوی چند دوربین به دستگاه میکس می آید و دومی ترکیب باندهای سه گانه و چند گانه گفتگوی بازیگران، صدای محیط افکت و موسیقی را با هم به صورت یک باندا صدای واحد می گویند.

۱۴۵ - نئورئالیسم: نئورئالیسم معرف نوعی سینمای مردمی است که اوج آن در ایتالیا است. در واقع نئورئالیسم در هر کشوری به این معناست که با حفظ اصالت و پایداری به واقعگرایی ، باید از تمام ظرفیت هنری و تکنیکی یک رسانه ی هنری ، به ویژه سینما بهره گرفت. آغازگران سینمای نئورئالیسم در ایتالیا بزرگانی چون « دیسکا » و « فلینی » بودند.

۱۴۶ - نگاتیو : فیلم منفی ، در فیلم های عکاسی و سینمایی در حین فیلمبرداری و عکاسی از این نوع فیلم استفاده می کنند .

۱۴۷ - نما : همان کلمه پلان یا شات است . با منظره نیز اطلاق می شود

۱۴۸ - نمای از روی شانه: نمایی که در آن دوربین از بالای شانه و پشت یکی از دو طرف گفتگو ، صورت دیگری را نشان می دهد. این نما بیشتر در صحنه های گفتگو به کار می رود.

۱۴۹ - نمای تعقیبی: نمایی است که همگام با حرکات موضوع ، آن را در کادر می گیرد. به عبارت دیگر سوژه ی فیلمبرداری در این نما تعقیب می شود.

۱۵۰ - نمای تمام قد ، لانگ شات : نمایی است که در آن سرتاپای پیکر در کادر گرفته شود. ممکن است این پیکر جسم یا انسان باشد.

۱۵۱ - نمای خیلی درشت (اکستریم کلوز آپ): نمایی که از اجزای یک شی در فاصله ی بسیار نزدیک گرفته میشود، مثل نمای چشم.

۱۵۲ - نمای خیلی دور (اکستریم لانگ شات): نمایی بسیار دور از یک موضوع به شکلی که تمام اشیاء پیرامون آن به صورت ریز در کادر باشد.

۱۵۳ - نمای دور (لانگ شات): نمایی که مانند نمای تمام قد است و مقداری از پیرامون آن نیز آشکار است.

۱۵۴ - نمای دونفره (تو شات): نمایی که در آن نیم تنه ی دونفر در کادر باشد.

۱۵۵ - نمای شلوغ (کرود شات) : نمایی است که پراز جمعیت و ازدحام آدمهاست و بیشتر در فیلمهای حماسی یا تاریخی به کار می رود.

۱۵۶ - نمای شیشه ای (گلاس شات) : گلاس شات یکی از حقه های سینمایی است . بدین ترتیب که بخشی از صحنه روی شیشه نقاشی می شود و بعد از آن فیلمبرداری می کنند مثلا فیلم پل قدیمی که بخشی از آن تخریب شده و قرار است شکل قبل از خرابی آن ابتدا نشان داده شود، با نقاشی روی شیشه کامل می شود و بعد از آن فیلمبرداری میکنند.

۱۵۷ - نمای کرین: نمایی که با دوربین روی کرین (جرثقیل ویژه) گرفته می شود. به نمای کرین نمای جرثقیلی نیز گفته می شود.

۱۵۸ - نمای لایبی (اینسرت): نمایی درشت از جزئیات یک شیء که موقعیت خاصی در روند قصه دارد، مثل کلید، تلفن و...

- ۱۵۹ - نمای نزدیک (کلوز آپ): نمایی درشت و نزدیک از چهره را می گویند.
- ۱۶۰ - نمای نقطه نظر (P.O.V) نمایی است که صحنه را از دیدگاه یا دریچه ی دید یکی از شخصیت‌های فیلم نشان می دهد.
- ۱۶۱ - نمای واکنشی: به نمایی گفته می شود که قبل از دیده شدن رویداد، تاثیرات آن را در چهره و رفتار شخصیت‌های فیلم می بینیم.
- ۱۶۲ - نریشن: صدای گوینده که روی تصاویر مستندپخش می شود و موضوع رو دنبال می کند.
- ۱۶۳ - نور اصلی (کی لایت): منبع نوری است که حین فیلمبرداری از صحنه، از آن بهره می گیرند. شدت آن بیشتر از بقیه نورهاست و جهت نور صحنه را تعیین می کند.
- ۱۶۴ - نور پایین: نوری که از پایین به چهره ی بازیگران به ویژه در فیلم‌های ترسناک، تابانده میشود.
- ۱۶۵ - نورپردازی: نورپردازی یکی از اصلی ترین کارهایی است که پیش از فیلمبرداری انجام میگردد. طراحی نور، متناسب با نوع صحنه صورت می گیرد و دیدگاه هنری طراح نور با مشارکت فیلمبردار و کارگردان اجرا می شود.
- ۱۶۶ - نورپرداز سایه روشن: نورپردازی ویژه ای که تاریکی و نماهای سایه دار در آن برجسته است. این نوع نورپردازی بیشتر در گونه ی فیلم ترسناک و سیاه یا نو آور برای القاء حس دلهره به کار می رود.
- ۱۶۷ - نور تنگستن: نوری است که به وسیله منبع الکتریکی (نور مصنوعی) لامپ تنگستن روشن شود. قرمزی این نور بیشتر است و کلوین آن ۳۴۰۰ می باشد.
- ۱۶۸ - نور روز (دی لایت): نوری است که از منبع خورشید مستقیم یا غیرمستقیم به صحنه بتابد. کلوین نور روز ۵۶۰۰ است.
- ۱۶۹ - نور پشت (بک لایت): نوری است که از بالای صحنه برای جداسازی موضوع از پس زمینه تابانده میشود.
- ۱۷۰ - نورپردازی سه نقطه ای: نورپردازی در فیلم‌ها معمولاً از سه جهت صورت می گیرد: نور پشتی که از پشت موضوع تابانده شده، نور اصلی و یک نور ضعیف تر برای پوشاندن سایه ها.
- ۱۷۱ - نور فرعی (فیل لایت): (نورمکمل) نوری است که نسبت به نور اصلی ضعیف است و برای پوشش دادن سایه ها و نیز نقاطی که نور اصلی آنها را پوشش نداده به کار می رود.
- ۱۷۲ - نور موجود: نور طبیعی محیط را نور موجود می گویند.
- ۱۷۳ - نور موضعی: نوعی نورافکن که از پشت عدسی نور را در محلی متمرکز می کند.
- ۱۷۴ - نوفه: معادل فارسی کلمه آمبیانس است که عبارت است از صدای محیط.
- ۱۷۵ - وایپ (جاروکردن): وایپ به جلوه ای تصویری گفته می شود که طی آن با حرکت خطی مشخصی، صحنه ی قبلی تدریجاً جای خود را به صحنه ی بعدی می دهد. وایپ از شیوه های قدیمی نقطه گذاری سینمایی است و امروزه کمتر از آن استفاده می شود.
- ۱۷۶ - وله: تصاویر میان برنامه که با موسیقی همراه است و معمولاً برای جداکردن بخش‌ها یک برنامه ترکیبی و ایجاد تنفس اجرامی شود و از ۳۰ ثانیه بیشتر نمی باشد.
- ۱۷۷ - وضوح (فکوس): منظور وضوح تصویر است و نقطه مقابل تارمی باشد. وضوح تصویر از طریق حلقه روی لنز تنظیم می شود.
- ۱۷۸ - ویزور (منظره یاب): همان عدسی چشمی می باشد و در دوربین‌های امروزی دیجیتالی علاوه بر ویزور صفحه

مانیتور نیزجهت راحتی کار تعبیه شده است.

۱۷۹ - هنری : صفتی است برای آثار یا بازیگران شاخصی که برگزیده و گزیده کارند. مشخصه اصلی آنها اندیشه ورزی و اندیشه سازی است.

۱۸۰ - یک پارچگی: بیانگر میزان ودرجه ی ارتباط عناصر واجزاء مختلف فیلم است که درخدمت بیان موضوع است وتأثیرگذاری بیشتراست. حتما از قسمت دالود فیلم ما مراجعه کنید کوشش ما سهولت کار با گوشی هستش